

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: 286 840 129

E-mail: milan.tucek@soc.cas.cz

Veřejnost o energetice – květen 2014Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v14-05</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>5. – 12. 5. 2014</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraje (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1027</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>248</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OE.41, OE.51, OE.52, OE.53, OE.44, OE.42, OE.43</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>9. června 2014</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Milan Tuček</i>

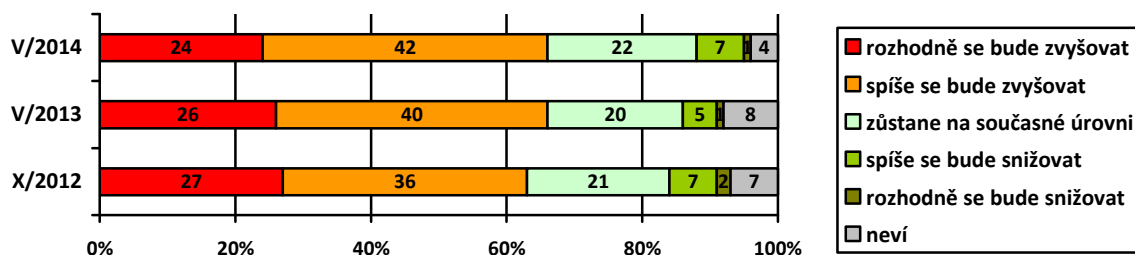
V květnu 2014 byl do pravidelného výzkumu Naše společnost v rámci širšího tematického okruhu problematiky životního prostředí zařazen blok otázek souvisejících se spotřebou a výrobou elektrické energie a s jadernou energetikou. Šetření v této souvislosti konkrétně zkoumalo, jak občané vidí do budoucna vývoj spotřeby elektrické energie a zda je či není možné výrobu elektrické energie z klasických zdrojů, jako jsou tepelné elektrárny spalující uhlí nebo plyn, jaderné elektrárny či velké přehradní vodní elektrárny, nahradit výrobou této energie z alternativních, obnovitelných zdrojů, jako např. z větru, slunečního záření nebo spalování biomasy. Pokud jde o postoje k jaderné energetice, výzkum zjišťoval, zda by se podle mínění veřejnosti měl podíl jaderné energie na produkci elektřiny u nás do budoucna zvyšovat, nebo snižovat, jak se občané staví k dostavbě 3. a 4. bloku jaderné elektrárny Temelín, zda pocítují či nepocítují obavy v souvislosti s používáním jaderné energie u nás, jak by se sami zachovali, pokud by ve vzdálenosti do 30 kilometrů od místa jejich bydliště byla do provozu uvedena jaderná elektrárna, a zda důvěřují vládě, že správně rozhoduje o rozvoji jaderné energetiky.

Pokud jde o názory na to, jak se do budoucna bude vyvíjet spotřeba elektrické energie v České republice (viz graf 1), zhruba dvoutřetinová většina (66 %) občanů se kloní k názoru, že spotřeba bude narůstat, přičemž 24 % dotázaných si to myslí „rozhodně“ a 42 % „spíše“. 22 % veřejnosti se domnívá, že spotřeba elektrické energie zůstane v budoucnu na současné úrovni. Pouze 8 % respondentů v šetření uvedlo, že spotřeba elektrické energie bude do budoucna klesat, v tom 7 % si to myslí „spíše“ a jen 1 % je o

tom pevně přesvědčeno. 4 % dotázaných se v tomto ohledu nedokázala vyjádřit a zvolila odpověď „nevím“. Podrobnější analýza neodhalila v podstatě žádné názorové rozdíly, které by byly vázány na sociodemografika dotázaných.

Stejná otázka byla šetřena před dvěma roky v říjnu a pak vloni v květnu. Výsledky jsou rozdílné o několik procentních bodů, ale tyto rozdíly nejsou statisticky významné, pokud sečteme oba názory klonící se ke zvyšování na straně jedné a ke snižování na straně druhé.

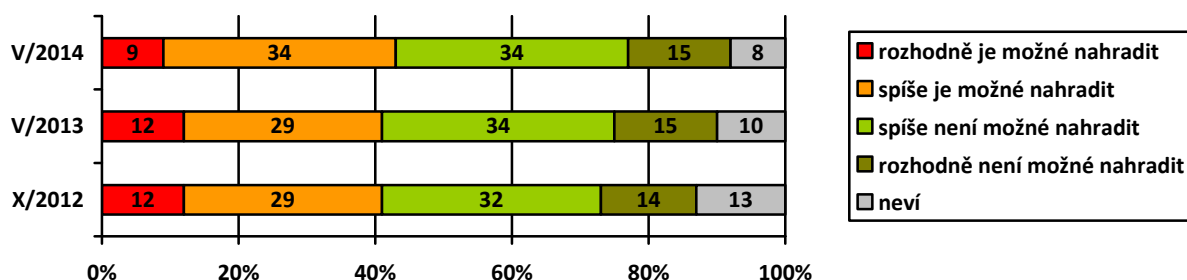
Graf 1: Předpokládaný trend vývoje spotřeby elektrické energie v ČR (%)¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 5. – 12. 5. 2014, 1027 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

V otázce, zda je možné nahradit výrobu elektrické energie z klasických zdrojů, jako jsou tepelné elektrárny spalující uhlí nebo plyn, jaderné elektrárny či velké přehradní vodní elektrárny, výrobou elektrické energie z větrné energie, slunečního záření nebo ze spalování biomasy, je česká veřejnost značně rozdělena, i když mínění, že to možné není, mírně převažuje. Mínění o nahraditelnosti klasických zdrojů v šetření vyjádřily více než dvě pětiny (43 %) oslovených, v tom 9 % je o tom rozhodně přesvědčeno a 34 % si to myslí „spíše“. Naopak téměř polovina (49 %) dotázaných ve výzkumu vyjádřila opačný názor, v tom 34 % „spíše“ a 15 % „rozhodně“. Zbývajících 8 % respondentů zůstalo nerozhodných. Ani u této otázky nedošlo od roku 2012 k významnému posunu.

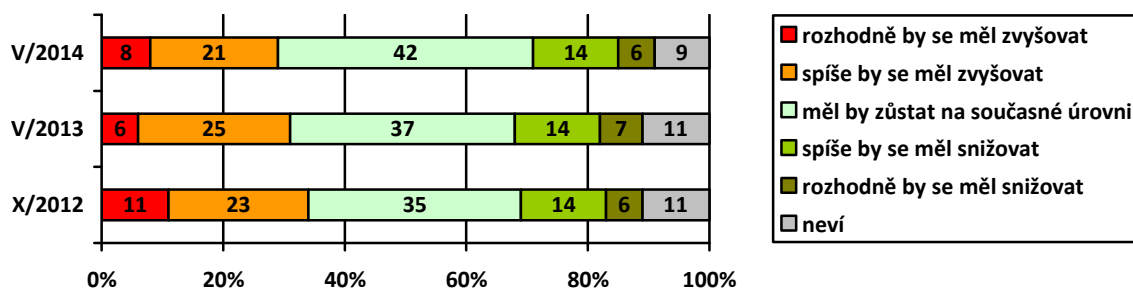
Graf 2: Je možné nahradit výrobu elektrické energie z klasických zdrojů? (%)²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 5. – 12. 5. 2014, 1027 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

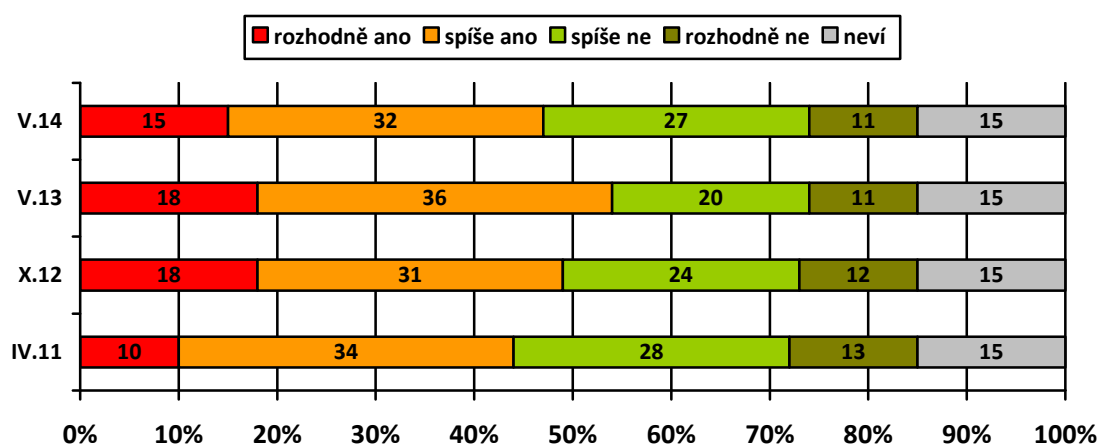
¹ Otázka: „Myslíte si, že se do budoucna spotřeba elektrické energie u nás bude zvyšovat, zůstane na současné úrovni, nebo se bude snižovat? Rozhodně se bude zvyšovat, spíše se bude zvyšovat, zůstane na současné úrovni, spíše se bude snižovat, rozhodně se bude snižovat.“

² Otázka: „Myslíte si, že je možné nahradit výrobu elektrické energie z klasických zdrojů (jako jsou tepelné elektrárny spalující uhlí nebo plyn, jaderné elektrárny či velké přehradní vodní elektrárny) výrobou elektrické energie z větru, slunečního záření a ze spalování tzv. biomasy? Rozhodně je možné nahradit, spíše je možné nahradit, spíše není možné nahradit, rozhodně není možné nahradit.“

Graf 3: Měl by se podíl jaderné energetiky na výrobě elektřiny zvyšovat nebo snižovat?³

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 5. – 12. 5. 2014, 1027 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak ukazují údaje v grafu 3, 29 % občanů si myslí, že by se podíl jádra na výrobě elektřiny měl do budoucna zvyšovat, v tom 8 % tento názor zastává „rozhodně“ a 21 % „spíše“, více než dvě pětiny (42 %) se domnívají, že by podíl jádra měl zůstat zachován na současné úrovni, a pětina (20 %) má za to, že by se tento podíl měl snižovat, z toho 14 % „spíše“ a 6 % „rozhodně“. Zbývající desetina (9 %) na otázku ohledně budoucího podílu jaderné energetiky na výrobě elektřiny nedokázala odpovědět. Oproti loňskému květnu vzrostl (o pět procentních bodů) podíl těch, kteří zastávají názor, že by podíl jaderné energetiky na výrobě elektřiny měl do budoucna zůstat na současné úrovni, což nepochybně souvisí s poklesem počtu příznivců dostavby Temelína (viz následující graf).

Graf 4: Dostavba 3. a 4. bloku JETE (%)⁴

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 5. – 12. 5. 2014, 1027 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

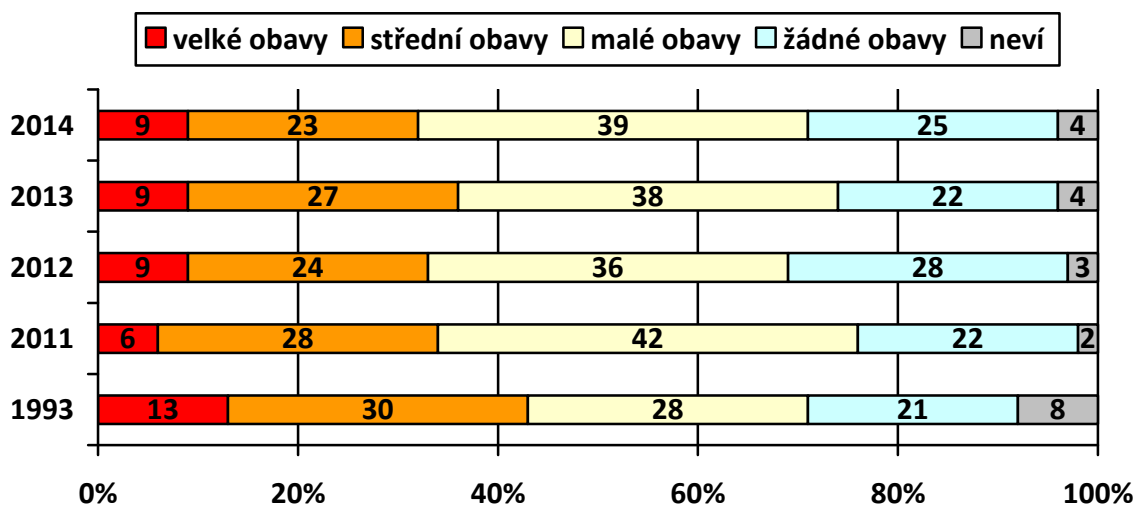
Jak vyplývá z údajů v grafu 4, podíl zastánců dostavby poklesl pod polovinu (47 %), když 15 % s dostavbou rozhodně souhlasilo a 32 % s ní spíše souhlasilo. Proti dostavbě se staví dvě pětiny (38 %) české veřejnosti, v tom 27 % „spíše“ a 11 % „rozhodně“. 15 % respondentů na příslušnou otázku odpovědělo, že neví. Údaje v grafu 4 zároveň ukazují,

³ Otázka: „Myslíte si, že by se podíl jaderné energetiky na výrobě elektrické energie u nás měl do budoucna zvyšovat, zůstat na současné úrovni, nebo by se měl snižovat? Rozhodně by se měl zvyšovat, spíše by se měl zvyšovat, měl by zůstat na současné úrovni, spíše by se měl snižovat, rozhodně by se měl snižovat.“

⁴ Otázka: „Co se týče dostavby 3. a 4. bloku jaderné elektrárny Temelín, myslíte si, že by tato dostavba měla být uskutečněna? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.“

že letos se obrátil vzestupný trend podpory dostavby 3. a 4. bloku JETE zjištěný v posledních třech výzkumech, přičemž zjištěný pokles podpory o 7 procentních bodů oproti šetření z minulého roku je statisticky významný.

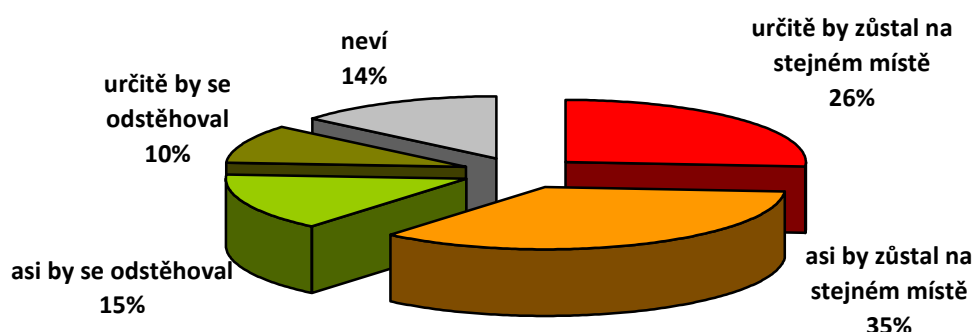
Graf 5: Obavy z používání jaderné energie (%)⁵

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 5. – 12. 5. 2014, 1027 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Velké nebo střední obavy z používání jaderné energie u nás má podle vlastního vyjádření třetina lidí (32 %), přičemž „velké obavy“ pociťuje 9 % a „střední obavy“ 23 % občanů. Malé či žádné obavy vyjadřují dvě třetiny (64 %) oslovených, v tom 39 % mluvilo o „malých obavách“ a 25 % necítí žádné. Oproti loňskému výzkumu, kdy došlo posílení (středních) obav a významnému snížení podílu těch, kteří nemají žádné obavy, se tak rozložení názorů navrátilo zpět k relacím odpovědí z roku 2012. Oproti roku 1993 je současný podíl zastoupení „velkých“ a „středních obav“ o 11 procentních bodů nižší.

Graf 6: Odstěhování se v případě, že by byla v okruhu 20-30km od bydliště uvedena do provozu jaderná elektrárna (%)⁶

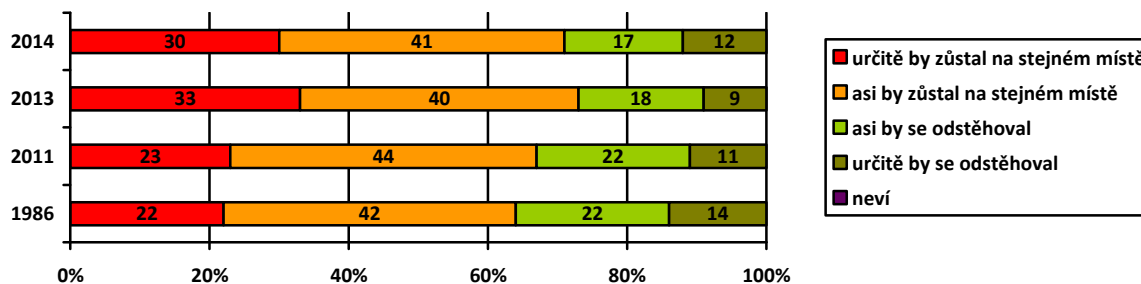

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 5. – 12. 5. 2014, 1027 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

⁵ Otázka: „Pociťujete Vy sám obavy z používání jaderné energie u nás? Velké obavy, střední obavy, malé obavy, žádné obavy.“

⁶ Znění otázky: „Jak byste se zachoval, pokud by ve vzdálenosti 20 až 30 km od Vašeho bydliště byla uvedena do provozu jaderná elektrárna? Určitě byste zůstal bydlet na stejném místě, asi byste zůstal bydlet na stejném místě, asi byste se odstěhoval, určitě byste se odstěhoval.“

Graf 7: Odstěhování se v případě, že by byla v okruhu 20-30km od bydliště uvedena do provozu jaderná elektrárna – časové srovnání (%)

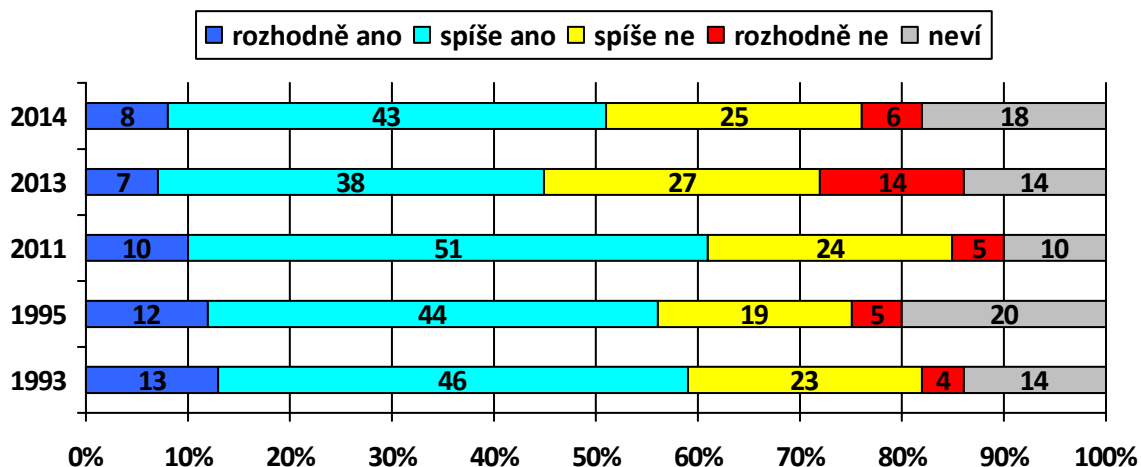

Pozn.: Pro rok 2011 až 2014 byly odpovědi "nevím" vynechány ze zpracování za účelem porovnání s výzkumem roku 1988.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 5. – 12. 5. 2014, 1027 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak ukazují grafy 6 a 7, výrazná většina českých občanů by nepovažovala výstavbu a provoz jaderné elektrárny v relativní blízkosti jejich bydliště za důvod k přestěhování. V aktuálním šetření se pro možnost odstěhování se v případě, že by byla v okruhu do 30 kilometrů od místa jejich bydliště uvedena do provozu jaderná elektrárna, vyslovila čtvrtina občanů, v tom 10 % „určitě“ a 15 % „asi“, naopak tři pětiny (61 %) by zůstaly „určitě“ (26 %) či „asi“ (35 %) bydlet na stejném místě. Oproti výzkumům z let 1986 a 2011, které se uskutečnily v obou případech bezprostředně po haváriích jaderných elektráren v Černobylu a Fukušimě, je podíl těch, kdo by se chtěli z blízkosti jaderné elektrárny odstěhovat, zřetelně nižší a naopak vyšší je podíl těch, kdo by podle vlastních slov „určitě“ zůstali bydlet na stejném místě.

Graf 8: Důvěra vládě při rozhodování o jaderné energetice v ČR (%)⁷

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 5. – 12. 5. 2014, 1027 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Pokud jde o to, nakolik česká veřejnost důvěřuje nebo nedůvěřuje vládě, že rozhoduje správně o rozvoji jaderné energetiky u nás, převažuje důvěra nad nedůvěrou, když důvěru vládě v tomto ohledu vyslovila polovina (51 %) dotázaných, z toho 8 %

⁷ Znění otázky: „Důvěřujete vládě ČR, že správně rozhoduje o rozvoji jaderné energetiky u nás? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.“

„rozhodně“ a 43 % „spíše“, a nedůvěru vyjádřilo 31 %, v tom 25 % „spíše“ a 6 % „rozhodně“. Celých 18 % respondentů se nedokázalo vyslovit a zvolilo odpověď „nevím“. Oproti výzkumu z minulého roku se statisticky významně snížil podíl těch, kteří rozhodně vládě nedůvěřují (o 8 procentních bodů), což se promítlo jednak do posílení názorů „spíše ano“, jednak do nárůstu odpovědí „nevím“. Zdá se, že výkyv v roce 2013 byl způsoben celkovou nedůvěrou k vládě a že letošní výsledek signalizuje tendenci k návratu na hodnoty z dřívějších let.

Celkově platí, že názory na energetiku, výrobu elektřiny z jádra, dostavbu Temelína, na míru obav z provozu jaderné elektrárny nejsou příliš ovlivněny ani věkem, ani vzděláním, ani ekonomickým statutem, ani politickou orientací či stranickými preferencemi. Určité rozdíly (dalo by se říci očekávaně) pochopitelně existují např. mezi nejmladší a nejstarší věkovou kohortou v hodnocení možnosti výroby elektřiny z neklasických zdrojů (v kohortě 15-19 let vidí takovou možnost 55 %, mezi lidmi nad 60 let je to jen 39 %), mezi lidmi s vysokoškolským vzděláním a s vyučením v názoru na zvyšování podílu jaderné energetiky (42 % vysokoškoláků je pro zvýšení oproti 26 % mezi vyučenými respondenty) a názoru na dostavbu Temelína (souhlasí 54 % VŠ oproti 45 % mezi vyučenými).